

Aci sosi pe vremuri de Ion Pilat

Incadrare in epoca literara.

-Curente si orientari literare. Receptari critice.-

Poemul Aci sosi pe vremuri face parte din volumul Pe Arges in sus, aparut in 1923 si care cuprinde ciclurile Florica, Trecutul viu si Batranii. Aparitia acestui volum il consacra pe autor drept poet traditionalist. George Calinescu vedea "in acest volum o exuberanta poetica, o tasnire directa, nestavilita a lirismului", comparandu-l prin efectul vizual cu o "pictura superioara de-un impresionism fumuriu si dezolant ca al panzelor lui Andreescu".

Recunoscandu-si aderenta la traditionalism, poetul insusi marturisea in 1942: "Toata poezia mea poate fi redusa, in ultima analiza, la viziunea pamantului care ramane acelasi, la presimtirea timpului care fuge mereu".

Nicolae Manolescu afirma despre tematica si atmosfera volumului: "E o varietate de poezie idilica, sentimentala, plina de dulceața vremurilor vechi. Campul, via, umbrarele de nuci, sturzii hrapareti, peisajul tomnatec sunt evocate, toate, cu aerul usor elegiac al unui Duiliu Zamfirescu, dar in versul monoton al lui Alecsandri". Traditionalismul lui Pilat se impleteste cu experienta simbolista si un pronuntat gust pentru livresc. Tema si semnificatiile titlului. Specia literara. Aci sosi pe vremuri este un pastel si o elegie in acelasi timp, tema predominanta fiind amintirea, evocarea trecutului.

Descrierea casei copilariei si a peisajelor au un rol psihologic, iar emotia lirica vine din reconstituirea lor prin arta, prin poezie.

Titlul are o rezonanta arhaica prin circumstantialul de loc "aci", unul dintre elementele semantice importante ale poeziei in raport cu eul poetic, lamurind reperele spatiului. Locutiunea "pe vremuri" definitiveaza celalalt reper, cel temporal, ilustrand tema - evocarea trecutului, recrearea lui in spatiul artistic al poemului. Adevarata si melancolica tema a poemului se dovedeste a fi timpul. Acesta e prezentat intr-o stranie circularitate, prin opozitii si simetrii, reunite de axa spatiala. Relatia trecut- prezent capata si o semnificatie culturala.

-Elemente de structura si compozitie-

Poemul este compus din 19 distihuri si un vers final. Structura sa este binara, constand in opozitia atunci - acum, respectand antinomia planurilor trecut - prezent. Totusi cele doua planuri nu se afla in opozitie, intr-o stranie complementaritate, legatura dintre ele fiind asigurata de aceeași identitate a spatiului - "aci". Fiecarui plan ii corespunde si cate un tip diferit de lirism, obiectiv si subiectiv.

-Procedee si mijloace artistice. Imagini si figuri de stil.-

Poemul se deschide cu o metafora a evocarii: "la casa amintirii". Descrierea beneficiaza de o topica afectiva, ce scoate in evidenta insusiri si atitudini: "Pe- atunci nu erau trenuri ca azi, si din

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

berlina/ Sari, subtire, o fata in larga crinolina". Aici "subtire" este un element al ambiguitatii. Peisajul este umanizat prin personificare: "Iar hornul nu mai trage alene din ciubuc". "Paianjenii" reprezinta un simbol al trecerii timpului, ei tes panza amintirii cu rabdare, prinzand in ea, in loc de boabe de roua, momente pretioase din trecut. Un astfel de moment este sosirea bunicii. Scenariul erotic, sublimat si melancolic va contine trimiteri culturale -"Privind cu ea sub luna campia ca un lac, / Bunicul meu desigur i-a recitat Le Lac /Iar cand deasupra casei cu umbre berze cad,/ ii spuse Sburatorul, de-un tanar Eliad".

Diferentele culturale sunt cele care dau relief scenariului erotic repetat peste timp. Asa se face ca timpul evocarii are doua coordonate: a trecutului, apartinand bunicilor si a prezentului - care se va dovedi pana la urma tot o evocare - apartinand nepotilor. Opozitia se mentine si literar: in timp ce bunica se lasa cuprinsa de vraja poeziilor apartinand curentului romantic, nepoata "cu ochi de ametist" asculta Balada lunei, apartinand simbolismului. Epitetul metaforizant - "cu ochi de peruzea" sau "cu ochi de ametist" devine la Pillat pretios, nobil, amintind de "soparla de smarald" a lui Alecsandri.

Sunetul clopotului este imaginea sonora de repetitie care leaga cele doua parti ale poemului. Cultural si literar ea se preteaza atat unei interpretari romantice, de armonie cu natura - vezi sunetul grav ai clopotului din Sara pe deal de Mihai Eminescu, fie unei interpretari simboliste, muzica realizand sugestii si corespondente profunde. Intre evocarea trecutului si cea a prezentului exista un scurt pasaj de trecere, elegiac si meditativ pe tema curgerii inexorabile a timpului - distihurile 9-12. Exclamatia retorica pune in evidenta melancolia acestei cugetari asupra sortii schimbatoare a omului: "Ce straniu lucru: vremea!". Concluzia piina de regret suna aproape eminescian - "Caci trupul tau te uita, dar tu nu-l poti uita". Ochiul poetului are strania capacitate de a surprinde, paradoxal, timpul in trecerea si-n incremenirea lui, ultima fiind folosita ca simbol al importantei erosului: "Demult e mort bunicul, bunica e batrana..." si "Subtire calci nisipul pe care ea sari/ Cu berzele intr-insul amurgul se opri...".

Finalul reia prin leitmotiv, elementul de unitate al celor doua parti ale poemului - atunci si acum: "Acelasi clopot poate-in turnul vechi din sat.../ De nunta sau de moarte, in turnul vechi din sat". Demonstrativul de identitate "acelasi" sugereaza un element de repetabilitate in scurgerea timpului, prin experiente si trairi marcate ritualic in existenta umana: moartea si nunta. Opozitia trecut-prezent se realizeaza la nivel semantic si prin elementele deictice. Trecutului ii sunt asociate persoana a III-a masculin si feminin - el, ea si adverbul de timp - atunci. Prezentul este reprezentat de folosirea persoanei I si a li-a la singular si adverbele de loc si de timp - acum, aci.

-Limbajul-

Limbajul reflecta opozitia atunci-acum prin amestecul arhaismelor -crinolina, ciubuc, berlina si cuvintelor cu o conotatie populara - pridvor, zabrea cu neologisme precum - ametist, simbolist, romantic.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

-Versificatie-

Poemul are o rima imperecheata, uneori imperfecta, ca in distihul al saispnezecelea unde rimeaza "eram" cu "Jammes". Masura e variabila, de 13-15 silabe, iar ritmul este o combinatie de iamb si troheu.

-Modurile si timpurile verbale-

Poemul fiind o evocare, o reconstituire, timpurile predominante vor fi cele ale trecutului: perfectul simplu - "sosi" sau "imbatranira", imperfectul - "nu erau" sau perfectul compus - "ai gasit". Exista, insa grade si nuante ale intensitatii evocarii. Perfectul simplu da impresia ca trecutul nu s-a indepartat, ca inca poate fi reinviat, imprimand si un anume ritm evocarii. Imperfectul aduce un aer de continuitate intre vremurile trecute si prezent, iar perfectul compus e folosit la evocarea prezentului, a timpului apropiat, recreand legatura cu trecutul.

-Concluzii-

Ion Pillat reconstruieste cu mijloacele timpului in care traieste experientele anterioare ale pastelului, pastrand melancolia disparitiei unei lumi. Livrescul e un semn de modernitate, de distantare, al unei opere inchinata deplin traditionalismului.